

Niemand buitenspel!

Stappenplan G-hockey

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Doelgroepomschrijving	3
3. G-hockey binnen de reguliere hockeyclub	3
3.1 Activiteitsaanbod	3
3.2 Spelregels G-hockey	3
3.3 Materialen	3
3.4 Oefenstof	3
3.5 Tornooitjes en wedstrijden	4
3.6 Begeleiding	4
3.7 Veiligheid	4
3.8 Tijdstip	4
3.9 Acceptatie, Integratie en Betrokkenheid	5
3.10 Lidmaatschap VHL/LFH en Verzekering	5
4. Organisatorische integratie	5
4.1 Fase 1: Oriënteringsfase	5
4.1.1 Draagvlak creëren	5
4.1.2 Analyseren van situatie	6
4.1.3 Bepalen van de doelgroep	6
4.1.4 Informeren van de clubleden	6
4.1.5 Initiatie training	6
4.2 Fase 2: Planningsfase (GO of NO GO moment)	7
4.2.1 Oprichten van een werkgroep G- hockey	7
4.2.2 Formuleren van doelstellingen.	7
4.2.3 Opstellen van het actieplan	8
Publiciteit en Communicatie	8
Technische beleid (incl. bestuur en accommodatie)	8
Financieel beleid: Inkomsten, uitgaven, subsidies en sponsorwerving	8
4.3 Fase 3: Uitvoering van activiteiten	8
4.3.1 Ledenwerving	8
4.3.2 Kennismakingsactiviteiten organiseren	10
4.3.3 Start trainingen	10
4.3.4 Leden inschrijven	10
4.3.5 Leden behouden	10
4.3.6 Contactpersoon	11
4.4 Fase 4: Evaluatiefase	11
4.4.1 Tussentijdse evaluatie	11
4.4.2 Einde Project	11
4.4.3 Toekomstplannen	12
Bijlage I Spelreglement G-hockey	13
Bijlage II Adressen	14
Bijlage III Registratieformulier Medische gegevens	15

1. Inleiding

“G-Hockey, Niemand buitenspel!”

De samenleving is er steeds meer op gericht om mensen met een beperking zoveel mogelijk te integreren in de huidige maatschappij. Het betreft hierbij onderwijs, wonen, werk en vrije tijd. Sport heeft een belangrijke plaats in de samenleving. In de sport krijgt deze integratie steeds meer aandacht, ook voor mensen met een beperking is sport van belang.

Sport geeft plezier en persoonlijke voldoening, bevordert de gezondheid, en de sociale contacten. Het vergroot het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid. Kortom, sport is een uitstekend middel voor de acceptatie door de omgeving en is een positieve stimulans voor de maatschappelijke integratie.

In plaats van sporten in een sportclub voor mensen met een beperking, zie je steeds meer mensen met een beperking hun weg naar de reguliere sportclub vinden.

De VHL heeft dan ook G-hockey opgenomen in haar beleidsplan/strategisch plan.

De afgelopen jaren zijn een aantal hockeyclubs gestart met G-hockey (hockey voor mensen met een verstandelijke beperking). De huidige ervaringen wijzen uit, dat er steeds meer hockeyclubs geïnteresseerd zijn in G-Hockey. Na overleg met de reeds gestarte clubs blijkt dat een Nationale aanpak en ondersteuning en coördinatie door de VHL gewenst is.

De ervaringen van clubs met een G-hockey-werking dienen als uitgangspunt bij het samenstellen van deze handleiding. Deze handleiding is bedoeld om gerichte informatie te verstrekken aan diegenen, die zich in willen zetten voor, of nauw betrokken zijn bij G-hockey. Achtereenvolgens worden diversen onderwerpen zoals de doelgroep, begeleiding, lidmaatschap, spelregels en activiteiten nader behandeld.

De doelstelling van de VHL

De VHL streeft naar het zo optimaal mogelijk stimuleren, begeleiden en coördineren van hockey voor mensen met een beperking binnen hockeyclubs die bij de VHL aangesloten zijn. Het uiteindelijke doel is voldoende draagvlak te creëren voor hockeyclubs om zo een structureel activiteitenaanbod te realiseren ten behoeve van G-hockey.

Daarnaast is het de bedoeling om de opleiding ‘G-hockey’ verder te ontwikkelen. Deze opleiding reikt trainers kennis, houding en vaardigheden aan voor het geven van training aan hockeyers met een verstandelijke beperking.

Opmerkingen / suggesties

Doordat steeds meer hockeyclubs enthousiast raken voor G-hockey, ontstaan er op dit gebied ook steeds meer ervaringen. Deze ervaringen dienen als belangrijk uitgangspunt bij verdere ontwikkelingen van het G-hockey. Zo nodig, passen we dit stappenplan hierop aan. Het doel is immers om hockeyclubs een handvat te bieden bij het opstarten en integreren van G-hockey binnen de reguliere werking.

2. Doelgroepomschrijving

G-hockey is bedoeld voor spelers, niet rolstoelafhankelijk, waarbij de verstandelijke beperking van dien aard is, dat zij cognitief en sociaal emotioneel niet mee kunnen met leeftijdgenoten binnen het reguliere hockeyteam.

3. G-hockey binnen de reguliere hockeyclub

Mensen met een beperking willen hun sport zo gewoon mogelijk beoefenen en willen op een zo normaal mogelijke manier worden benaderd. Een positieve ontwikkeling is dat steeds meer hockeyclubs open staan om mensen met een beperking als volwaardig lid op te nemen.

3.1 Activiteitsaanbod

Ons motto: "Gewoon wat gewoon kan en aangepast wat aangepast moet!"

Bij het aanleren van de hockeyvaardigheden dient het accent te liggen op datgene wat binnen hun mogelijkheden ligt. Bij G-hockey gebruiken we de technieken en tactieken die ook gelden in het reguliere hockey. Indien noodzakelijk worden ze aangepast aan de individuele mogelijkheden en behoeften van de spelers. Uitgangspunt bij ieder activiteitsaanbod is VEILIG + UITNODIGEND + SPEELBAAR

3.2 Spelregels G-hockey

Er wordt gespeeld volgens de Para-hockey regels van de FIH. Voor iedere speler staat plezier beleven en de veiligheid voorop. Zie bijlage I 'Reglement Hockey – korte versie en lange versie'.

3.3 Materialen

Er wordt bij G-hockey met een normale hockeysticks en normale bal gespeeld.

3.4 Oefenstof

De oefenstof dient te worden afgestemd op de individuele (on)mogelijkheden en vaardigheden van de hockeyers. In principe verschilt de methodische opbouw van de oefenstof niet van de opbouw zoals deze in het reguliere hockey gehanteerd wordt. Over het algemeen zal de G-groep zeer heterogeen van aard zijn. Afhankelijk van de beperking kunnen de individuele mogelijkheden sterk uiteenlopen, zowel op gebied van motoriek, cognitie en het al dan niet zelfstandig kunnen handelen. De trainer dient de oefenstof en de organisatie steeds zo te kiezen dat het voor iedereen steeds weer een uitdaging is.

Ook een coach speelt een belangrijke rol om hockey speelbaar te maken voor de speler. Hockeyers die minder mobiel zijn en minder in het spel betrokken worden, kunnen bijv. een extra taak krijgen zoals de bal uitnemen.

3.5 Tornooitjes en wedstrijden

Momenteel zijn er nog te weinig clubs met een G-hockeywerking om een competitie uit te bouwen. Wel worden er reeds toernooitjes georganiseerd tussen de clubs onderling. Via de website van de VHL worden deze toernooitjes gepromoot. In een eerste fase is het de bedoeling dat deze toernooitjes op regelmatige basis georganiseerd gaan worden, al dan niet gecoördineerd door de VHL.

3.6 Begeleiding

Het trainen en begeleiden van een team van hockeyers met een beperking vraagt, net als het trainen van een regulier team, organisatie, kennis van de hockeymethodiek, techniek en tactiek. De VHL zal daarom bijscholing organiseren voor G-hockeytrainers. Op termijn moet het de bedoeling zijn dat iedere G-hockeytrainer minstens in het bezit is van een diploma "initiator Hockey".

De trainer/begeleider zorgt ervoor dat iedere speler een veilig en uitdagend sportaanbod krijgt. Hij/zij moet feeling hebben met de doelgroep en moet op de hoogte zijn van de beperkingen en de mogelijkheden van zijn spelers. Met name kennis over de belastbaarheid van de spelers is hierbij erg belangrijk. Voor de spelers is het belangrijk dat er structuur aanwezig is. De spelers voelen zich veilig wanneer ze weten wie de trainer(s) is en op welk veld er gespeeld wordt. Het aantal trainers en begeleiders is afhankelijk van de organisatiestructuur van de trainer, het niveau, de heterogeniteit, de zelfstandigheid van de doelgroep en kwaliteit en ervaring van de trainer.

-
- Uit ervaring blijkt dat de verhouding aantal trainers/begeleiders tot het aantal spelers idealiter 1 op 4 is bij G-hockey
  - De praktijk wijst uit welke verhouding in uw situatie volstaat, deze is toch afhankelijk van de mate van beperking in de groep.
  - De ervaring wijst uit dat technische sportkennis, zeker in het begin, minder belangrijk is dan de pedagogische begeleiding en/of ervaring met de doelgroep. Een goeie mix van beide expertises is belangrijk.
  - Een persoonlijk gesprek met ouders en spelers vormt zeker een meerwaarde bij de begeleiding.

3.7 Veiligheid

Het voorkomen van overbelasting bij de training/wedstrijd is bij deze doelgroep een belangrijk aandachtspunt. Een storing in de balans belasting-belastbaarheid kan bij mensen met een beperking een groter en langduriger nadelig gevolg hebben.

Het is essentieel dat er voorafgaand aan de trainingsperiode een goede inschatting wordt gemaakt van de beginsituatie van individuele G-hockeyers binnen de trainingsgroep. Indien de trainer op de hoogte is van de noodzakelijke medische achtergrond van de spelers die van belang kunnen zijn voor het G-hockey, kan hij hiermee bij de training en wedstrijd rekening houden en de oefenstof, zo nodig, hierop individueel aanpassen. De ouders spelen een belangrijke rol bij het inlichten van de trainer over de medische informatie van hun kind.

In de bijlage III treft u een voorbeeld aan van een Registratieformulier Medische gegevens. Hierop kunt u alle noodzakelijke medische informatie van nieuwe G-Hockeyeden noteren.

3.8 Tijdstip

Het meest ideaal is de trainingen op een tijdstip te laten plaatsvinden wanneer de hockeyclub "leeft". Dit om de integratie verder te bevorderen.

3.9 Acceptatie, integratie en betrokkenheid

Voor de G-Hockeyleden is het van belang dat de hockeyclub hen beschouwt als volwaardig lid en dat zij dat ook zo ervaren. Zorg ervoor dat na de training het clubhuis open is om nog wat te drinken en na te praten, samen met ouders, begeleiders, trainers en overige leden van de hockeyclub. Naast de trainings- en op termijn, wedstrijdvoorzieningen kunnen zij ook deelnemen aan niet-hockey-activiteiten, die de hockeyclub organiseert voor al haar leden. De club kan jeugdbesturen actief betrekken iets voor deze doelgroep te organiseren. Ook de G-hockeyleden horen op de hoogte te zijn van de totale clubactiviteiten en moeten hierbij zo veel mogelijk betrokken worden. Mensen met een beperking zijn wel degelijk in staat bepaalde (commissie) taken voor de hockeyclub te vervullen.

Een hockeyclub die zich maatschappelijk verantwoordelijk voelt om spelers met een verstandelijke beperking op te nemen en te betrekken binnen hun club zullen hierdoor een positieve impuls krijgen. Dit zou de betrokkenheid van de eigen leden maar ook van derden uit de directe omgeving (o.a. sponsors, overheidsinstellingen en scholen) positief kunnen bevorderen.

Ook de ouders en begeleiders van deze groep moeten, net als alle andere ouders, betrokken worden bij het clubgebeuren. Bijvoorbeeld: Coach en manager van het team. Voor de vrijwilligers binnen het G-hockey is het advies om niet alleen een rol te vervullen binnen deze doelgroep, maar ook een afgevaardigde binnen het reguliere hockeybestuur te bekleden.

3.10 Lidmaatschap VHL en verzekering

Alle G-hockeysers die deelnemen aan activiteiten (trainingen, wedstrijden, toernooien etc.) georganiseerd door de hockeyclub, en dus lid zijn van een reguliere hockeyvereniging, zijn automatisch lid van de VHL. Lidgeld aan de VHL voor een G-hockey lid is **15 euro**.

4. Organisatorische integratie

Voordat een hockeyclub haar plannen ten aanzien van het opstarten van een G-afdeling concreet kan maken, zal ze de haalbaarheid van haar ideeën moeten bepalen.

Hieronder staan 4 fasen beschreven die uw hockeyclub helpen bij het opstarten van een G-afdeling. Het plan biedt de hockeyclub richtlijnen die zij zelf aan haar specifieke situatie kan aanpassen. Onderstaande richtlijnen en aanbevelingen zijn gebaseerd op ervaringen uit de praktijk.

4.1 Fase 1: Oriënteringsfase

4.1.1 Draagvlak creëren

Het initiatief om een G-afdeling te starten ligt vaak bij een lid van de hockeyclub, die om verschillende redenen een band heeft met de doelgroep bijv. een ouder van kind met een beperking, een leerkracht uit het speciaal onderwijs, een revalidatie arts uit het ziekenhuis.

Van belang is dat de hele hockeyclub het initiatief draagt. Het bestuur en de leden moeten van de plannen op de hoogte gebracht worden en moeten deze plannen steunen. Dit kan door bijvoorbeeld G-hockey op de agenda van de AV te plaatsen. Gezien niet iedereen enthousiast is van in het begin, is een goede voorlichting aan alle leden en betrokkenen (bijvoorbeeld tijdens de AV, kaderbijeenkomsten, informatie in het clubblad) erg belangrijk om eventuele onzekerheden en vooroordelen weg te nemen. Hoe meer mensen van de club achter het initiatief staan, hoe beter.

Een draagvlak creëren heeft tijd nodig. In deze fase mag je zeker niet overhaast te werk gaan. Een goede voorlichting kan, indien gewenst, gebeuren door Parantee – Psylos of Sport Vlaanderen. Mensen nemen meestal makkelijker iets aan van buitenstaanders dan van iemand uit de eigen club. Daarnaast kunnen zij ook antwoorden op zeer specifieke vragen wat voor velen tot een geruststelling kan leiden.

4.1.2 Analyseren van situatie

Voordat over gegaan wordt tot het opzetten van activiteiten en het werven van leden, zal de hockeyclub haar eigen situatie en de omgevingsituatie in kaart moeten brengen.

Clubanalyse

Heeft de club al leden die binnen de doelgroep vallen en wat zijn de ervaringen?

Zijn er mensen in de club die affiniteit hebben met de doelgroep? Is er een specifieke vraag? Wat is de maatschappelijke visie van de club? Zijn er geïnteresseerde trainers, voldoende vrijwilligers? Zijn er nog trainingsuren vrij, is de sportaccommodatie toegankelijk en is er specifiek sportmateriaal aanwezig/nodig? Is er beschikbaar budget?

Omgevingsanalyse

Is er in de buurt een G- hockeyclub of een club die het plan heeft om dit op te starten? Wat zijn hun ervaringen? Welke andere sportclubs/organisaties in de omgeving zijn er die zich richten op mensen met een verstandelijk beperking? Wat bieden zij aan, hoe is het animo en wat zijn de ervaringen?

Het heeft geen zin een concurrentieslag aan te gaan met een club dicht in de buurt (binnen een afstand van 5 km). Het is zinvoller om te kijken of er mogelijkheden zijn om bepaalde samenwerkingsverbanden op te zetten met betrekking tot activiteitsaanbod voor bepaalde doelgroepen.

Hoe is het beleid van de gemeente ten aanzien van sporters met een beperking? Wat kan de gemeente/Vlaanderen voor de hockeyclub betekenen?

Is er "potentieel" in de buurt? (scholen buitengewoon onderwijs, instellingen voor gehandicaptenzorg, initiatieven van begeleid wonen of beschutte werkplaatsen)

4.1.3 Bepalen van de doelgroep

De hockeyclub zal voor zichzelf duidelijk moeten maken **op wie** ze haar activiteiten wil richten. Enkele criteria voor het bepalen van de doelgroep kunnen zijn: aard van de handicap, leeftijd, geslacht. Is de vereniging geïnteresseerd in het opzetten van een G- afdeling dan stellen we volgende richtlijnen voor:

Richtlijnen voor deelname aan G-hockey

- Voor iedereen die, in eerste instantie, niet in een regulier team kan mee spelen.
- Leerlingen van het Buitengewoon Onderwijs
- Begeleid woonprojecten
- Stick kunnen vasthouden en zonder gevaar hiermee om kunnen gaan, beseft hebben van gevaar/veiligheid
- Voldoende mobiel (niet rolstoelafhankelijk)
- Aanwijzingen kunnen opvolgen
- Omgaan met anderen, in tweetallen kunnen functioneren
- Wedstrijdje kunnen leren spelen

4.1.4 Informeren van de clubleden

Men kan de leden informeren via het clubblad, website of via een aparte ledenbrief. Regelmatig aandacht schenken aan de activiteiten is nodig om het G- hockey binnen de club te laten leven. Mondeling toelichting geven op een AV of een bestuursvergadering werkt effectief. Dan kan worden ingegaan op vragen van leden. Voorlichting over de opvang van en de omgang met deze sporters is noodzakelijk om niet noodzakelijke drempels en vooroordelen weg te halen (zie ook 4.1.1. Draagvlak creëren). Vooral het kader dat met hen te maken krijgt, zal goed geïnformeerd moeten worden. Voor de mensen die de begeleiding van de hockeyers met een beperking op zich nemen, heeft de VHL G-hockeybijscholingen om de trainers meer vertrouwd te laten worden met de doelgroep.

4.1.5 Initiatie training

Een initiatie training is niet bedoeld om te achterhalen of iemand binnen de doelgroep past, dit

moet vooraf al bekend zijn om grote teleurstellingen bij ouder en kind te voorkomen. Aan de hand van een 'intakegesprek' met betreffende persoon en ouders zal de werkgroep een beoordeling maken of het kind wel of niet in de doelgroep past en of hockey een geschikte sport is. Een intakegesprek is vaak een eerste kennismaking waarin duidelijkheid verkregen wordt over medische, sociale (gedrags-) en fysieke (belasting – belastbaarheid) kenmerken van het potentiële lid. Voor het achterhalen van deze informatie kan de club vragen naar medische gegevens (zie Bijlage III 'Registratieformulier Medische gegevens'), eventuele motorische beperking, soort onderwijs en sportervaring. Blijkt uit het gesprek dat zowel het kind, als de ouders en de club (werkgroep) allen enthousiast zijn, zullen één of meerdere proeftrainingen duidelijk maken of het kind hockey echt leuk vindt en of hij/zij zich er thuis voelt.

4.2 Fase 2: Planningsfase (GO of NO GO moment)

4.2.1. Oprichten van een werkgroep G- hockey

Stel een werkgroep G-hockey samen, die zich gaat inzetten voor het project, de haalbaarheid gaat inventariseren en verantwoordelijk is voor de uitvoering. In de werkgroep, die tevens als een soort adviesgroep zal fungeren, zitten idealiter personen met kennis vanuit diverse achtergronden. De werkgroep bevat tussen de 3 tot 5 personen. In de meeste gevallen ontstaat deze werkgroep spontaan door de initiatiefnemers van het project. Belangrijk is dat deze werkgroep evenwichtig is samengesteld uit o.a.:

- Ouder van een G-hockeyer of een delegatie van ouders
- Indien mogelijk een gehandicapte sporter zelf
- Vertegenwoordiger van het jeugdbestuur/bestuur
- Iemand van de trainersstaf
- Een afgevaardigde van een school Buitengewoon onderwijs of uit een instelling van gehandicaptenzorg
- Een persoon met een medische achtergrond
- Afgevaardigde ankerclub (= een club die reeds een G-hockey werking heeft en mee kan helpen met de opstart)

De **werkgroep G-hockey** is verantwoordelijk voor de organisatie en communicatie rondom het G-hockey gebeuren (binnen de hockeyclub en ook naar buiten toe). Om er voor te zorgen dat het G-hockey deel uitmaakt van de vereniging en niet een 'clubje op zichzelf' is, is het belangrijk dat een bestuurslid plaats neemt in de werkgroep.

Taken voor de werkgroep zijn te verdelen in o.a.

- Ledenwerving
- Leggen en onderhouden van contacten met externe instanties
- Publiciteit en communicatie
- Technische beleid incl. kader en accommodatie. (taken trainer/kwalificaties trainer)
- Financieel beleid: subsidies en sponsorwerving/penningmeester
- Vrijwilligerskader

Bovenstaande taken moeten in een actieplan concreet uitgewerkt worden, **Wat** wordt door **Wie** op **Welke** manier **Wanneer** gedaan. Welke kosten brengen bovenstaande plannen met zich mee en welke financiële middelen staan er tegenover.

4.2.2. Formuleren van doelstellingen.

Doelstellingen moeten zo concreet mogelijk geformuleerd worden en haalbaar zijn. Best ook op papier zetten zodat er nadien geen nodeloze discussies volgen.

Over volgende doelstellingen moet zeer goed nagedacht worden:

- o Welke doelgroep
- o Competitief – recreatief (eerste jaar is meestal sowieso recreatief)
- o Aantal maximum toegelaten deelnemers
- o Lidgeld (zo laag mogelijk houden maar niet gratis!)

Als blijkt dat de doelstelling van het opstarten van G-hockey binnen de hockeyclub haalbaar is, zal een opsomming gemaakt moeten worden van de taken die daarbij komen kijken. Advies is een planning voor langer termijn te maken (ongeveer 3 jaar).

Dit hoofdstuk beschrijft de stappen die de hockeyclub voor iedere activiteit doorloopt.

4.2.3. Opstellen van het actieplan

Het opstellen en hebben van een actieplan is cruciaal. Naast de doelgroep, de doelstellingen, de partners, de reglementen en de activiteiten zouden zeker volgende elementen vermeld moeten worden in het actieplan:

Publiciteit en communicatie

Een goede voorlichting over G- hockey binnen de hockeyclub is een "must". Naast haar eigen leden en vrijwilligers moet de voorlichting ook gericht zijn op de potentiële leden. Bovendien is het belangrijk dat bij de gemeente bekend is dat hockey er ook is voor mensen met een beperking. Hoe meer publiciteit en hoe beter de communicatie, hoe groter de kans op slagen. Het organiseren van een initiatie is een goed middel om de doelgroep te laten kennis maken met de hockeysport.

Technische beleid (incl. bestuur en accommodatie)

De Technische Commissie van de club zal de werkgroep op een aantal hockeytechnische zaken kunnen ondersteunen. Onderwerpen die onderling goed afgestemd moeten worden zijn: opleiding, vergoeding kader, beschikbaarheid van accommodatie, materialen en initiaties.

Financieel beleid: Inkomsten, uitgaven, subsidies en sponsorwerving

Voor de plannen ten aanzien van G-hockey dient ook een begroting opgesteld te worden. De inkomsten- en kostenposten van G- hockey zijn niet veel anders dan die van een regulier team. De G-hockeyers zijn leden van de club en daarom is het ook gebruikelijk om deze tak binnen de begroting van de club te laten vallen.

Inkomsten

Kunnen komen uit ledenbijdrage, eventuele bijdrage van sponsors of subsidies van bijvoorbeeld gemeente of provincie.

Noodzakelijk te maken kosten

Organisatie, vergoeding kader (trainers/begeleiders), verzekeringen, materiaal voor de trainingen - keepersuitrusting/tas

Eventuele extra kosten specifiek voor de doelgroep

Publiciteit: kosten voor drukken promotiefolder
Eventuele zaalhuur (bij zaalhockey)

4.3 Fase 3: Uitvoering van activiteiten

4.3.1 Ledenwerving

De sportparticipatie van mensen met een beperking blijft ver achter bij die van de rest van de bevolking, dus liggen er voldoende kansen voor hockeyclubs om hierop in te spelen. De club moet zich wel bewust zijn, dat de potentiële G-hockeyleden niet in rijen voor de deur zullen staan. Het aantal potentiële sporters met een beperking is, met name op lokaal en regionaal niveau gering. Bij het werven van G-hockeyleden is het raadzaam informatie in te winnen bij organisaties die reeds bekend zijn met de doelgroep. Tevens is het heel belangrijk om inzichtelijk te maken op welke leeftijdsdoelgroep je gaat richten. Belangrijke omgevingsfactoren die een rol spelen in de sportkeuze bij kinderen zijn: familie, vrienden, begeleiders, leerkracht op school en (para)medici.

Onderstaande instanties kunnen een rol spelen bij het werven van G-hockeyleden

G-hockey

- Gemeente – gemeentegids biedt vaak een goed overzicht van aanwezige scholen en patiëntenverenigingen in de omgeving
- Begeleid woon projecten voor mensen met een verstandelijk beperking
- Beschutte werkplaatsen
- OCMW's
- Kranten (regionaal)
- Kinderartsen, revalidatie arts
- Buitengewoon Onderwijs (scholen kan je vinden op <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/default.aspx>)
- Kinesisten
- Huisartsen
- Regionale patiënten- en gehandicapten organisaties (bv. KVG,...)
- Hockeyende familieleden
- Vrijtijdsorganisaties
- Jeugdverenigingen waaronder Akabés (scouts voor personen met een beperking)

Externe Media bv.

- Mond-tot-mond reclame!
- Folders en flyers
- Posters
- Clubwebsite en facebook
- Gemeentebblad
- Thema nummer clubblad
- Clubblad omliggende clubs
- Lokale of regionale bladen
- Lokale of regionale radio en tv zenders
- Schoolkrant
- Special Heroes
- Sportservice

VHL:

- Ondersteunt hockeyclubs door als communicatiemedium te fungeren
- Promoot, stimuleert huidige aanbod en breidt, indien mogelijk, huidige activiteiten uit
- Ondersteuning bij G-hockeytoernooien/G-hockeyactiviteiten
- Organiseert opleidingen G-hockey

Parantee - Psylos

Parantee - Psylos stimuleert sport en bewegen voor mensen met een handicap in het Nederlandstalige landsdeel. Sport maakt immers gezond, draagt bij aan je persoonlijke groei en brengt je in contact met anderen.

Ligue Handisport Francophone

De Ligue Handisport Francophone stimuleert sport en bewegen voor mensen met een handicap in het Franstalige landsdeel. Sport maakt immers gezond, draagt bij aan je persoonlijke groei en brengt je in contact met anderen.

Het persoonlijk bezoeken van de doelgroep is een goede optie. Je kunt ze dan direct een concreet aanbod doen.

Tip: Ga eens kijken bij andere clubs met G-hockey en heb een gesprek met de coördinator van deze club.

4.3.2 Kennismakingsactiviteiten organiseren

Voordat mensen met een beperking lid worden van een hockeyclub zullen ze vaak eerst met de sport willen kennismaken en de sfeer willen proeven bij de hockeyclub.

Dit kan door het organiseren van initiatiedagen, sportinstuiven of kennismakingslessen. Belangrijk hierbij is dat de drempel zo laag mogelijk wordt gehouden, desnoods gratis. (Zeker in de beginfase)

De eerste kennismaking moet dan ook direct aanslaan en kan op verschillende manieren:

- Open dag of instuif voor mensen met een beperking uit de buurt: van instituten, scholen en instellingen
- Sportdag organiseren voor leerlingen van scholen Buitengewoon Onderwijs, woongroepen etc.
- Het verzorgen van initiaties in het bijzonder onderwijs
- Demonstratiewedstrijden en initiaties organiseren
- Uitnodigingen verspreiden om gratis en vrijblijvend een aantal weken bij de club te komen trainen.

Randvoorwaarden waaraan de kennismakingsactiviteiten dienen te voldoen:

- Aansluiten bij mogelijkheden en behoeften van de potentiële deelnemers
- Zo laag mogelijke kosten
- Interessante spreker met eventueel ervaren G- speler van een andere hockeyclub
- Goede rondleiding
- Het aanbod dient mede gericht te zijn op het bevorderen van sociale contacten. Stimuleer de kinderen en ouders om bekenden, familie en vrienden mee te nemen. Belangrijk is dat zij ook opgevangen en goed geïnformeerd worden over G- hockey en het verenigingsleven
- Niet eenmalig, maar met vervolg aanbod
- Vrijblijvend: tot een niets verplichtend
- Aanwezigheid van enthousiaste leden
- Het aanbod dient een recreatief karakter te hebben
- Aanwezigheid van deskundige begeleiding
- Napraten.

4.3.3 Start trainingen

Na de kennismakingsactiviteiten kan er op afgesproken data gestart worden met de trainingen. Zorg ervoor dat de dag en het uur goed gekozen zodat ze niet alleen zijn op de club. In het begin zal er een groot onderling niveauverschil zijn tussen de deelnemers. Algemeen kun je stellen dat de groep niet te groot mag zijn om individuele begeleiding te kunnen garanderen. Indien er teveel deelnemers zijn moeten bijkomende hulptrainers ingeschakeld worden.

4.3.4 Leden inschrijven

Het uiteindelijke doel van de kennismakingsactiviteiten is de deelnemers als lid in te schrijven bij de club. Het is verstandig om voor de kennismakingsgesprekken een vast contactpersoon binnen de club aan te stellen waarbij het nieuwe lid vanaf dat moment terecht kan. Naast de vragen die tijdens een 'intakegesprek' aan de orde komen, kunnen onderstaande punten ook in het gesprek verduidelijkt worden:

- Lidgeld
- Adressen en telefoonnummers van contactpersonen
- Medische aspecten
- Reilen en zeilen van de vereniging, nevenactiviteiten, vrijwilligerstaken.
- Trainingen: data, tijd, plaats

4.3.5 Leden behouden

Wanneer de vereniging een aantal nieuwe leden heeft geworven, is het belangrijk deze ook te behouden. Mensen met een beperking worden niet alleen lid van een club om te kunnen sporten, maar ook om erbij te horen. Acceptatie en integratie zijn voor iedereen (en hun

ouders/begeleiders) hele belangrijke factoren die hierbij een rol spelen. Dit kan op veel verschillende manieren:

- Informeren over lidmaatschap
- Bevordering van de sociale contacten
- Onderhouden van de contacten met de nieuwe leden en hun ouders/verzorgers
- Het belangrijkste is ook weer hier: **"Gewoon wat gewoon kan en aangepast wat aangepast moet!"**

4.3.6 Contactpersoon

Duid binnen de werkgroep 1 contactpersoon aan. Deze persoon zal in de toekomst het aanspreekpunt blijven. Vooral voor personen met een verstandelijke handicap en personen met een psychische beperking is dit belangrijk aangezien zij nood hebben aan een houvast en duidelijke structuren.

4.4 Fase 4: Evaluatiefase

Wanneer de leden zijn ingeschreven en de eerste trainingen zijn gestart, is het goed om alles nog eens op een rijtje te zetten en na te gaan of alles naar wens is verlopen. Bovendien moet worden vastgesteld welke zaken in de toekomst de aandacht verdienen. In deze fase komen de volgende aandachtspunten aan de orde:

- Tussentijdse evaluatie
- Einde project
- Toekomstplannen

4.4.1 Tussentijdse evaluatie

Evaluëren gebeurt in veel gevallen automatisch, als verschillende mensen in de club terloops gevraagd wordt wat zij ervan vinden. Evaluëren kan informeel via gesprekken met deelnemers of begeleiders, maar het is ook aangewezen om bijvoorbeeld na 5 trainingen een vergadering te beleggen met de werkgroep en te bekijken waar er bijgestuurd moet worden.

4.4.2 Einde Project

Na afloop van het project dient echter systematisch en georganiseerd te worden geëvalueerd. De verschillende stappen uit het project moeten worden nagelopen. De resultaten moeten afgezet worden tegen de vooraf geformuleerde doelstellingen. Het verdient aanbeveling een aparte bijeenkomst te organiseren, waarbij de verschillende betrokkenen hun mening kunnen uiten. Na afloop van de evaluatie kan een beslissing worden genomen over de te volgen strategie voor de toekomst. De continuïteit zal immers gewaarborgd dienen te worden.

Onderwerpen van evaluaties zijn:

Conclusie: Hoe luidt het algemene oordeel over het project?

Resultaten: In hoeverre is de doelgroep bereikt en zijn de doelstellingen van de verschillende onderdelen gerealiseerd? Welke factoren en omstandigheden zijn bepalend geweest voor het slagen cq. mislukken van het project? Waren er voldoende deelnemers? Kon de trainer zich aanpassen aan het niveau van de groep? Werden er trainingen op maat aangeboden? Zijn er voldoende vrijwilligers die de trainer kunnen helpen? Zijn de trainingsuren, materialen en velden geschikt?

Verloop: Hoe heeft de werkgroep gefunctioneerd? Hoe was de medewerking binnen en buiten de Hockeyclub? Zijn alle plannen uitgevoerd en is eraan vastgehouden? Is de begroting gehaald?

Vervolg: Is het G-hockey voldoende ingekaderd in het clubbeleid?

Opmerking: Niet alleen na afloop van het project maar ook tussentijds moet er geëvalueerd worden. Door geregeld bovenstaande vragen te stellen, kunnen plannen, indien nodig, tijdig bijgestuurd worden.

4.4.3 Toekomstplannen

Als eenmaal de resultaten bekend zijn, kan er een plan voor de toekomst worden opgesteld. Het gaat er nu om de leden te behouden en eventueel uit te breiden. Het proces van volledige integratie en acceptatie zal niet direct gerealiseerd zijn en dient ook blijvend de nodige aandacht te krijgen.

Een aantal items die op langere termijn aan de orde komen zijn:

- Van tijd tot tijd bezoeken van activiteiten van andere clubs, districtsbijeenkomsten gericht op het G—hockey.
- Deelnemen aan activiteiten georganiseerd door de VHL
- Bevorderen van participatie binnen de club
- Zorgen voor tijdige opvolging van sleutelposities
- Regelmatig evalueren en meningen uitwisselen met de betrokkenen van de spelers hun ouders/verzorgers en de vrijwilligers.
- Regelmatig contact onderhouden met externe instanties, personen en organisaties
- Nazorg

Kritische succesfactoren

- Voldoende deelnemers en deskundig kader
- Goede voorbereiding
- Geborgenheid binnen de vereniging
- Blijvende aandacht voor acceptatie en integratie
- Oog voor continuïteit
- Afstemming met de reeds bestaande alternatieven

VLAAMSE HOCKEY LIGA

Bijlage I Spelreglement G-hockey

Korte versie

Volledige versie

VLAAMSE HOCKEY LIGA

Bijlage II Adressen

G-hockey België

KBHB

Ch. Schallerlaan, 50-52

1160 Oudergem

www.hockey.be

Contactpersoon G-hockey België

Vanduffel Cindy

Email: cindy.vanduffel@hockey.be

Telnr.: (02) 663.66.99

Deelfederaties

G-hockey Vlaanderen

Vlaamse Hockey Liga vzw

Ch. Schallerlaan, 50-52

1160 Oudergem

www.hockeyvl.be

Contactpersoon G-hockey

Vanduffel Cindy

Email: cindy.vanduffel@hockey.be

Telnr.: (02) 663.66.99

G-hockey Wallonië

Ligue Francophone de Hockey

Ch. Schallerlaan, 50-52

1160 Oudergem

www.hockeyfr.be

Contactpersoon G-hockey

Justine Mahiat

Email: justine.mahiat@hockey.be

Telnr.: (02) 663.66.99

Overzicht van clubs die G-hockey aanbieden

Voor meer informatie kijk op onze site www.hockeyvl.be

Bijlage III Registratieformulier Medische gegevens

Algemene gegevens

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Contactpersoon:

Telefoon:

Datum van invullen:

Ingevuld door:

Relatie tot deelnemer:

Medische gegevens

Is er in verband met sportbeoefening bij de deelnemer sprake van:

		Nee	Ja		
I	Epilepsie	☐	☐	→	Zo ja, zie vraag 1a t/m 1d
II	Hartafwijking	☐	☐	→	Zo ja, zie vraag 2a en b
III	Suikerziekte	☐	☐	→	Zo ja, zie vraag 3a t/m b
IV	Afwijkend gedrag	☐	☐	→	Zo ja, zie vraag 4a t/m c

I Epilepsie/toevallen

- Wat gebeurt er bij zo 'n aanval?
- Kan de aanval door bepaalde gebeurtenissen (bijv. spanning) opgewekt worden?
- Kunt u een aanval zien aankomen?
- Wat is de beste benadering tijdens en vooral na de aanval?

II Hartafwijking

- Houdt de afwijking een beperking in voor het sporten? Zo ja, wat merkt u bij inspanning aan de deelnemer?
- Hoe kan het beste gereageerd worden als die verschijnselen optreden?

III Suikerziekte

- Hoe zijn de eerste verschijnselen van een 'hypo' merkbaar?
- Zijn er speciale maatregelen nodig rondom het sporten (bijv. het eten van iets zoets)?

IV Afwijkend gedrag

- Welk afwijkend gedrag vertoont de deelnemer?
- Zijn er bepaalde gebeurtenissen waardoor dit gedrag ontstaat? Zo ja, welke?
- Wat doet u in zo 'n geval?

Heeft u nog andere opmerkingen over de gezondheidstoestand, die van belang kunnen zijn bij sportbeoefening?

Moet er op een bepaalde manier gereageerd of gehandeld worden?

Het is de bedoeling dat deze informatie beschikbaar komt voor de sportbegeleiders om beter te kunnen reageren op gebeurtenissen tijdens de sporten. Gaat u hiermee akkoord?

Ja Nee